

La privatització de les caixes, emparada per la llei

Feia anys que intentaven el pacte, però els interessos polítics a cada territori els ho impedièn. Ara, finalment, PSOE i PP s'han posat d'acord i aviat aprovaran una reforma de la llei espanyola de caixes que donarà entrada al capital privat a les caixes i evitarà, asseguren, que els polítics puguin ficar-hi les grapes. EL TEMPS analitza com pot repercutir aquesta llei en el funcionament de les nostres caixes.

AGENDA DEL DIA

- 1 Entrar a una oficina de Caja Mediterráneo.
- 2 Domiciliar mi nómina y dos recibos básicos.
- 3 Pedir una Nespresso de REGALO.

Anzar a mi vecino que es autónomo, porque también puede conseguir la cafetera.

¡Y a disfrutar del mejor café!

Caixes S.A.

El PSOE i el PP han pactat una reforma de la llei de caixes que permetrà l'entrada de capital privat amb drets polítics a les entitats financeres. Però l'avantatge de poder captar capital per a sanejar els comptes duu associat un risc d'acabar privatitzades, a mans dels bancs. I a Catalunya, aquesta reforma pot envair competències de l'Estatut.

Històricament, els bancs han denunciat la competència deslleial que, al seu entendre, exerceixen les caixes d'estalvis pel fet que, mentre que un banc pot ser comprat, les caixes se saben blindades d'aques-

ta amenaça pel seu estatus de forma societària d'interès general, que no hi permet la presència de capital privat. L'acord a què han arribat el PSOE i el PP, que fou anunciat el dia 5 de maig a la Moncloa, per a reformar la llei

espanyola de caixes d'estalvis, posarà punt final a aquesta suposada discriminació dels bancs. Per primera vegada a la història, les caixes d'estalvis podran emetre quotes participatives amb drets polítics, és a dir, que els compradors d'aquesta mena d'accions tindran veu i vot en les decisions que es prenguin en el si de l'entitat. Fins ara, s'autoritzava l'emissió de quotes participatives sense drets polítics, un producte que només la CAM ha fet servir, i que no ha tingut ni el més mínim interès per part del sector privat.

Però el pacte Zapatero-Rajoy, que s'aprovarà abans del 30 de juny al Congrés —data en què s'acaba el termini perquè les entitats que es fusionin puguin demanar les ajudes del FROB—, farà més atractiva la possibilitat d'adquirir una part del pastís de les caixes, sempre que, això sí, la caixa en qüestió ho consideri oportú. La reforma també inclourà mesures per a despoliitzar les caixes en què la presència d'organismes públics és més accentuada, per a “millorar la transparència i la indepen-

dència de la seva gestió”. L’acord arriba forçat per les circumstàncies. D’una banda, la intervenció de Caja Castilla-la Mancha per part del Banc d’Espanya va treure a la llum fins a quin punt els interessos polítics poden desvirtuar la gestió d’una entitat financera de fundació pública. I d’una altra, la reestructuració del sistema financer empeny les entitats a fusionar-se, de manera que, a més del FROB, les caixes han d’augmentar els recursos propis per mantenir la seva activitat futura.

Necessària, però també perillosa.

Les caixes d’estalvis consultades per aquest setmanari es mostren conformes amb el plantejament de la reforma, perquè saben que en algun moment poden haver d’ampliar els recursos propis, si bé remarquen que no cal regular la despolitització perquè les entitats catalanes mai no han estat sotmeses als desigs dels partits, com sí que ha passat en uns altres territoris de l’estat. Respecte al perill que podria implicar l’entrada de capital privat —els principals interessats seran els bancs—, les caixes catalanes no temen que puguin prendre el control de l’entitat i desvirtuar-ne la raó de ser, perquè l’entitat s’hauria de trobar en una situació d’extrema gravetat, fins al punt de risc de fallida, perquè el percentatge de quotes participatives hagués de ser majoritari.

Alfred Pastor, professor d’Economia del IESE i ex-secretari d’estat d’Economia durant el govern de Felipe González, no veu en la reforma que s’aprovarà al Congrés cap element que pugui perjudicar les caixes: “Tot i que desconeixem els detalls d’aquesta reforma, sembla que la voluntat és que les caixes puguin triar què volen fer, si mantenir un projecte local, fent obra social i donant crèdit a les empreses, o, per contra, volen sortir i expandir-se, supòsit en el qual hauran de recapitalitzar-se. En aquest sentit, es bancaritzaran les caixes que ho vulguin, i les que no, no hi seran pas obligades”, sentència Pastor.

La CECA, la patronal de les caixes d’estalvis espanyoles, ha negociat aquesta reforma amb l’executiu espanyol. Considera necessari que la llei empari les noves necessitats que puguin tenir algunes caixes d’estalvis. El president de l’entitat, ahora president de “la

Les caixes veuen amb bons ulls la possibilitat de vendre participacions per tal d’ampliar el seu capital

Caixa”, Isidre Fainé, va ser molt clar quan li demanaren si les quotes participatives amb drets polítics impliquen oferir les caixes als bancs perquè aquestes esdevinguin petits bancs: “Les caixes estan privatitzades des de fa temps [és a dir, que són gestionades professionalment i ofereixen beneficis]. Ara cal fixar un nou model de caixes que pugui funcionar durant 200 anys.”

La Moncloa vol fixar el sostre del 49% de capital sotmès a drets polítics perquè els bancs no puguin assaltar les caixes i aquestes no perdin l’arrelament ni l’obra social. El PP, d’una altra banda, va més enllà i vol eliminar el vet autonòmic a fusions de caixes de diverses comunitats. Caldrà veure com s’encaixen aquestes dues voluntats. Sens dubte, un 49% seria excessiu per a un model de caixes com el català, molt arrelat i amb una clara funció de servei a la societat. Per això alguns experts apunten que els partits catalans haurien de reclamar a Madrid que la llei de caixes d’estalvis reculli la possibilitat que les comunitats autònomes puguin marcar un màxim de presència de capital privat a les caixes —el president Montilla treballaria amb un 20% de màxim acceptable—, per tal de poder blindar la supervivència del sistema de caixes propi. Però moltes comunitats perdran les seves caixes amb els diversos processos de fusió.

Error del passat. Certament, ningú no pot negar que algunes entitats financeres hauran de recórrer al capital privat per a poder continuar la seva activitat. Però caldria rumiar si els darrers anys les caixes han gestionat la seva activitat com calia o si, per contra, s’han embrancat en negocis que tenien poc a veure amb els principis fundacionals de les caixes de donar crèdit als ciutadans i empreses que no podien accedir als serveis de la banca, i de retornar part dels beneficis al seu territori. Sigui com sigui, què hi fa una caixa —CCM— participant en l’exploració de l’aeroport de Ciudad Real, una

infraestructura condemnada al fracàs més absolut? I què fan la majoria de caixes en l’activitat immobiliària o en participacions industrials? Consumir recursos propis i, en ocasions, arribar al límit del coeficient de garantia. “Ha passat que les caixes s’han llançat a fer operacions relativament arriscades que consumeixen abundants recursos propis. Però si haguessin aplicat una política més conservadora no haurien topat amb el límit del coeficient de garantia, i ara no es trobarien amb la necessitat d’emetre quotes participatives per recapitalitzar-se”, analitza un expert coneixedor del sector.

Certament, no tothom veu clar que les caixes no tinguin cap més remei que recórrer als diners aliens per sortir-se’n, com tampoc no és un pensament generalitzat entre el sector. Per exemple, les caixes basques s’han mantingut totalment al marge de les ajudes del FROB, i també Caixa Girona, Caixa Laietana i Caixa Penedès. En total, quinze caixes de tot l’estat espanyol no han emprès processos de fusió i, de moment, caminen en solitari.

Menys control polític. La segona gran línia de l’acord Zapatero-Rajoy pretén despolititzar les caixes. Però el fet és que el grau de control, en el cas de les caixes de fundació pública, dependrà en bona mesura del percentatge de participació que hi tingui el sector privat. Si hi té un pes baix, la representació dels organismes públics continuarà essent majoritària, però si les quotes participatives tenen més pes, la representació dels organismes quedarà diluïda en petites porcions —en moltes caixes no hi ha un sol color polític al consell d’administració— i serà més difícil l’intervencionisme en una sola direcció. Ara bé, també cal valorar que com més elevada sigui la presència privada en una caixa, més es dilueix la seva naturalesa fundacional, perquè el capital privat exigirà resultats econòmics al marge de la funció social que es pugui esperar d’una caixa d’estalvis.

L'Estatut i el model català, en joc.

El futur de les caixes d'estalvis no és una qüestió menor, menys encara si alguns dels seus conductes van a parar a l'Estatut. El PSC s'estima més esperar a saber els detalls de la llei per emetre un veredict, si bé posa sobre la taula dues condicions que aquesta reforma haurà de tenir en compte: el respecte a les competències de l'Estatut i el manteniment del model català de caixes. Rocío Martínez, portaveu d'Economia del grup parlamentari del PSC, no vol "instrumentalitzar políticament qüestions que no pertoqueu". Ara bé, remarca que "la transformació del sector financer i la millora de la capitalització de les caixes és necessària, però s'ha de fer preservant el model català de caixes i les competències de l'Estatut. Això defensarem quan coneguem la llei, però mentrestant no expressarem opinions contundents", conclou.

En canvi, els socis de govern del PSC es mostren més rotunds en vista del risc que les quotes participatives amb drets polítics destrossin el model de caixes català. La portaveu d'ICV i responsable d'economia, Laia Ortiz, és taxativa: "Aquesta reforma es presenta com un atac competencial a l'Estatut i un atac social al model de caixes de Catalunya. És una invitació formal a la privatització de les caixes, que deixarien de realitzar la seva funció a la nostra societat", lamenta Ortiz. Per a ICV, és fonamental que les caixes d'estalvis mantinguin l'arrelament al territori i la seva vocació d'alternativa als bancs, que "històricament han limitat l'accés al crèdit a les empreses petites, el teixit més important del nostre país, i als ciutadans que no tenen rendes altes". Els ecosocialistes alerten que, com ja va passar amb el FROB, aquesta reforma anul·larà la competència exclusiva en matèria de caixes d'estalvis que té l'Estatut, "una nova agressió que hauré de combatre".

ERC, d'una altra banda, també fa una defensa aferrissada del model de caixes català, i lamenta que "PP i PSOE pretenguin bancaritzar les nostres caixes", denuncia la responsable econòmica dels republicans, la diputada Maria Àngels Cabasés. "Ens fa la impressió que aquest pacte entre els dos grans pretén repartir-se el control de les

Llei de caixes i FROB, una nova LOAPA?

Segons l'ordenament jurídic espanyol, una llei orgànica referendada preval sobre una llei orgànica. Així doncs, mentre l'Estatut sigui vigent –i ho és mentre el Constitucional no dicti una sentència que l'anul·li o l'interpreti de forma diferent–, una reforma de la llei d'òrgans reguladors de caixes d'estalvis (LORCA) no pot trepitjar competències de l'Estatut. Una circumstància que no semblen haver tingut en compte el PSOE i el PP, que a principi de maig van anunciar un pacte per a reformar la llei de caixes a fi d'autoritzar l'entrada de capital privat amb drets polítics a les entitats. Diverses veus han alertat que aquesta modificació, si es duu a terme, vulnerarà l'article 150 de l'Estatut, que estableix, entre més punts, que la competència sobre caixes de la Generalitat inclou la determinació de llurs òrgans rectors i de la manera en què els diversos interessos socials hi han d'estar representats (150.1); l'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvis (150.2); i el règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre (150.3). Amb la pretesa reforma de Zapatero i Rajoy, l'entrada de capital privat no minoritari faria inviàble l'exercici d'aquesta competència.

D'una altra banda, la Generalitat ja va portar al Tribunal Constitucional el FROB perquè considerava que vulnerava l'Estatut i la llei de caixes d'estalvis de Catalunya, atès que el decret llei del govern espanyol, en concret l'article 8 i la disposició final sisena, anul·la el dret de vet de les comunitats autònomes en cas de creació o fusió de caixes d'estalvis intervingudes pel Banc d'Espanya. Amb tot, el Constitucional no ha aplicat la suspensió del FROB mentre analitza la petició del govern català, un fet indicador que aquest tribunal donarà la raó a l'estat i no declararà inconstitucional aquest decret llei.

caixes per territoris i trencar, doncs, el model d'èxit català", adverteix Cabasés, que no es mostra gaire confiada de poder aturar aquesta reforma, ja que "es pactarà a Madrid i PSOE i PP ja ho tenen clar". La diputada republicana anuncia que ERC "no cedirà en aquesta qüestió" ni a Madrid ni a Catalunya, al marge de què hi pugui acabar dient el soci majoritari de l'executiu català.

El secretari econòmic de CiU, Antoni Fernández Teixidó, també adverteix que la federació nacionalista s'oposarà a qualsevol llei que vulneri les competències establertes a l'Estatut. "Des de CiU diem 'fora les mans de les caixes', si envaeixen les nostres competències. Ara bé, estem disposats a parlar del futur de les caixes amb dues condicions: hi ha una llei catalana de caixes, que ha fet funcionar raonablement bé les entitats, i un Estatut, que cal respectar. I, en segon lloc, volem un sistema de caixes català que ens permeti de donar una resposta als canvis en el sistema financer des de Catalunya, per molt modesta que sigui", apunta Fernández Teixidó. Respecte a quina presència privada màxima seria acceptable a

les caixes catalanes, el representant de CiU creu que ara mateix no és una discussió rellevant, i que sí que ho és, en canvi, blindar les competències i el model de caixes català davant una possible ingerència de Madrid: "Entenem que és una situació delicada i que convé que tots els partits estiguem molt amatents a allò que pugui passar. Sempre que Rajoy i Zapatero acorden alguna cosa hem d'estar alerta, perquè afecta Catalunya, i correm el risc de prendre mal de debò", conclou.

Sigui com sigui, res no fa preveure que la reforma de la llei de caixes no vagi endavant. Cal la majoria de dos terços de les Corts, que ja és assegurada amb el PP i el PSOE –encara que els 25 diputats del PSC hi votessin en contra–, i que, a més, compta amb el vist-i-plau de la patronal de les caixes i, naturalment, dels banquers. L'única variant de la història que podria haver-hi és que els partits catalans aconseguissin alguna via escapatòria perquè d'alguna manera la LOFCA recollís una excepció per a Catalunya que fes respectar l'Estatut.

Gemma Aguilera